

КПСС ЦК ПЛЕНУМО ЙИСТЕБАЪККХАР ШИЙ БОЛХ.

...ахъадашда дашла, экономия
...айоалаяра кертерча урх
...ца! яккха доал вай, в
...и Программ кхоачашъ
...кхъа лоаттабеча къовсаме
...исторически котало йоак
...и. Из хуръя коммунизма к
...ло бахъан долаш лоаттабе
...овсаме халкъий дегаш ур
...тадегача марксистско - л
...и хьехам керда котало.

(ТАСС).

Ханз баъчаси тайюлаши па-
раехи дадача лаъташкара,
ноах нов. Хруцева, 220 милли-
он тони доактарий едница
яккха йиш я, 1961 шера 25
миллион тони мара ца яккха-
ча.

хоуашкага Управлениена керсе
хургува производствени управ-
лене совета председателъ, цу
инктергобга опыт дукхагга
айла колхозий председатели,
совхозий директораш, специа-
листаш, хйагта парте райкомий
секретараши райисполкомий

о-технически новкѳостал сов-
аккхара дешай. ЦК Президиу-
лоархI, йоах докладчика, юр-
а боахама деш дола матери-
ально - технически новкѳостал
овдаккхара хайда йола про-

исторически катало йоак
й. Из хургия коммунизма к
но бахъан долаш лоаттабе
овсае халкый дегаш ур
тадеча марксистско - лени
хъехама керда катало.
(ТАСС).

Ерригача формаеми хялха латтарий опытахи пайда а эцаш

Боахам дикагга лелабара нийт хялха йола, эггара члоа-
ггагга кхьахьама оварле
лакхьеш йола маякш айнад
Н. С. Хрущева юрта боахам
производстве хялха латтарех.
Н. С. Хрущева, Павлович,
Тещенко, Авиллова, Манолов
сання болча маякша дла-
кхача иттиш жа йуй, дюрнаш,
бежа йуй, хьажкшаш лелашар
ба тха районе.

Колхозашкарен совхозашка-
рен селла дукха кхьахьамахой
юрта боахам хялха латтараша
та нийсбалара бахьан да парте
райномни юхьанцара партийни
организацион пропаганд а
хялха латта опыт юкхьа-
хьара а гулакхаша дикагга хьа-
жа яннилла. Уж деша дукха
КПСС райкома дукха заседа-
нешкни партийни собранешкен.
Керттердар да бригадешкен
фермашкен хялха латта опыт
дла-юха эцаргилла гулакхаша
Техьабусараша хялха лат-
тараша карагиданнаш дла-
дошкытайш еча пропаганда мас-
сайолча формаех пайда эцилга.

Цу гулакхаша оаха пайда
эцаш йола формаш ершиш
хялха латта опыт йолаш йола
школшаш влэшгехкилла:
хялха латтараша Техьабуса-
рашаша шефство лелаша; хял-
ха латтараша болча экурсе
ухилга; дюрнашша, жа йушта,
хьажкшаш лелаша хетадаш
денеш увтладелга; лекцеш
ешилга; экономический лекто-
реш влэшгехкилла; газеташ
дешилга.

Соакха тханцига хялха лат-
тарий опыт йолаш йолашко-
ла; жа йуй районни школа,
дюрна Е. Авиллова йола
влэшгехкилла школа, Н. Сму-
хамбетова коммунистический
кхьахьама бригадара школа.
Жа йуй районни школе деша ба-
глараша теори йолаш да леш,
жа леладара говза болча ин. С.
мухамбетови Павловиченон бол-
ча практиках а хиннаб. Цига де-
шаш хинна дукха болхлой
хланз жа леладара дика болх
беш ба.

1961 шера декабрь беттен
ухш шера январь беттен хлара
колхозе влэшгехкилла хьаж-
кшаш лелашар хялха латтача
опыташколшаш. Цига еча заня-
тешка керттера уйла Тлешалый
районе толашагга болча хьаж-
кшаш лелашар дикагга йола
опыт йолашар.

Хялха латтача хьажкшаш
лелаша звеный балха йинза
анализ яро совхоза теоретиче-
ский практикешкни кхетамаш,
Техьабусараша новкостал
ду кхьахьама дикагга йола мето-
даш хьаюлашар.

Техьахьара а школа йнстель-
ка йолаш, кхай тла а йойш,
сейлка мишша нийсше еза а
квадратно-гнездови хьансене
хлалаш дла мишша а еза а йо-
малухш шин диннахьа практиче-
ский семинарш хул. Уж тайша
семинарш йир оаха «Комин-
терн» яхача колхозе. Цу дла-
лача йолаш йиш хулийтар хьу-
ктам 2-за совгга лакхбе.

Цу гулакхаша кхьахьама новкостал
данзар районл арахьарча

хялха латтача боахамашка
экурсе ахаро а. Дладаха
шера уж тайша шин экурсе йир
оаха: Каргалинский района «Ок-
тябрь 12 шуи» «Красный па-
харь» яхача колхозашка а
Черный-Балхарой АССР Лени-
на Церахча колхозе а (предсе-
датель Социалистический Кхьа-
хьама Турпал нов. Торчок).

Уж шера тханцига влэшгех-
кай механизаторий шко-
лаш. Цар дика болх бу Кирова
Церахча, «Червленский» яхача
колхозашка, совхозе. Ок-
тябрьский скоросташа беша балха
опыт йолаш тракторшаше шо-
фареши, гойленга йолаш
тайпара машинех пайда мишша
эца бежа хов.

Хялха латта опыт йолаш
Члоагга лорхлеме гулакхаша,
бокшонца йола школа ше хилар
хьажкшаш хялха латтараша
Техьабусараша шефство лела-
ро. Цу гулакхаша эггара хялха
юх йолашар ба «Коминтерн»
яхача колхоза жа йуй, царгара
дланкхача № 6 йолча племен-
ной жа леладара совхоза жа ле-
ладара гулакхаша мастерш болча
новкостал Павловиченон. Ку-
ценко, кхьабараш. Цар лар-
хлар, Техьаюса хьаццара брига-
да хялха латтараша Техьа-
хьар дукха царна новкостал
де.

№ 6 йолча совхоза жа йуша
шефство лелаю «Червленский»
«Коминтерн» яхача колхозий
фермашша. Уж Члоагга хьажай
цу фермашша жена гулакхаша
мишша дла а уж йалаш мишша
ду а. Хлара бригаде влэш кхьа-
хьамаш дора, опыт дла-юха
эцар. Жа дахкача хана болх
мишша бе бежа хьа а хьо-
кхаш хьамаш дора. Цул те-

Хий йалашдара, длахан дет-
тара механизацион дукха, хозрас-
чет отаелга, жер длаха, хозрас-
чет хьажкшаш хьаццара леладар-
га, шипша йул влэшгехкилла жа
леладарга, бобови культураш
длаовла влэшгехкилла герт-
таш а хланз парте райком, кол-
хозий юхьанцара партийни
организацион правлений.

Я. ГРЕСЕВ,
КПСС Шелковской райкома
пропаганды агитации отдела
заведующий.

Уж бетта 5-ча марта денз

КПСС ЦК мартовски Плену-
мо дегаш Гроздяхьа Насарен
района «Назрановский» совхо-
за кхьахьамашхаша лелаша хьа-
на чакдаха лархлар бланшан
балхаш.

хялха Церахча улоке влэшгех-
кай партерига жа йуй. Цига
цар итогаш йир диннахьа шоац-
та бларгаданий, хьамаш
дир, предложеш тийлар.

Ленина Церахча колхозе
пропаганда дикагга йола форма-
ше хилар хьажкшаш экономиче-
ский лектореш (кулгалхо нов.
Гриднев). Общественно-полити-
ческий лекцеш ешарал совнагга,
указка Члоагга уйла тлаохийт
Йилманна карагиданнаш хялха
латта опыт йолашар. Жа
йуй бригадешка экурсе еча еш
лелаша цига зантеш. Специаль-
ный цовгга, зантешка кхьа-
хьамаш дла кулгалхо а болх
длагга бераша а.

Экономический лектореша,
экурсеша новкостал дир
шипша йул влэшгехкилла а дла-
таш жа леладара.

Хялха латтарий опыт йола-
ш хьажкшаш леладараша до-
кхьа новкостал ду кхьахьама
хьажкшаш лелашар слеташ яро,
дюрнаш, жа йуй, хьажкшаш ле-
лаший денеш белгалдахаро.
Хлалаша сентябрь бетта
«Червленский» яхача колхозе
«дошоча хьахьа» цей дездеча
хана цунах балха опыт ювдеш
йола йонкхаша конференция хилар.

Хий йалашдара, длахан дет-
тара механизацион дукха, хозрас-
чет отаелга, жер длаха, хозрас-
чет хьажкшаш хьаццара леладар-
га, шипша йул влэшгехкилла жа
леладарга, бобови культураш
длаовла влэшгехкилла герт-
таш а хланз парте райком, кол-
хозий юхьанцара партийни
организацион правлений.

Я. ГРЕСЕВ,
КПСС Шелковской райкома
пропаганды агитации отдела
заведующий.

Уж бетта 5-ча марта денз

Дладоладар цар кхашкара бал-
шаш. Масала, Яндерра отделене
механизатораша хьаж диннахьа
60 гектар латта ахад, хлалаша
205 гектара тларча зяба макха
а бахькхаш.

Кхьахьама дикагга кхьахьа

ХАЛКЪА КАНДИДАТАШ

Хоржамаша хьахьарча собрание
кхьахьа длаш Центральни ремонтно-
механический завода болхоло, дове-
рени йолча Батаевас алар:

— Виктор Васильевич масса хана
хьахьа латтараш хьахьама. Тлем
хана тлем тла а машара хана
кхьахьама вахте а. Коммунистиче-
ский партер советский халхьеш тешеме
во а. Цудухьа тха завода коллек-
тивно бергиташ разва а болш пач-
кахьалкен лакхьарча органа — со-
ветский парламента депутаталла хар-
жа ший кандидат оттавае из.

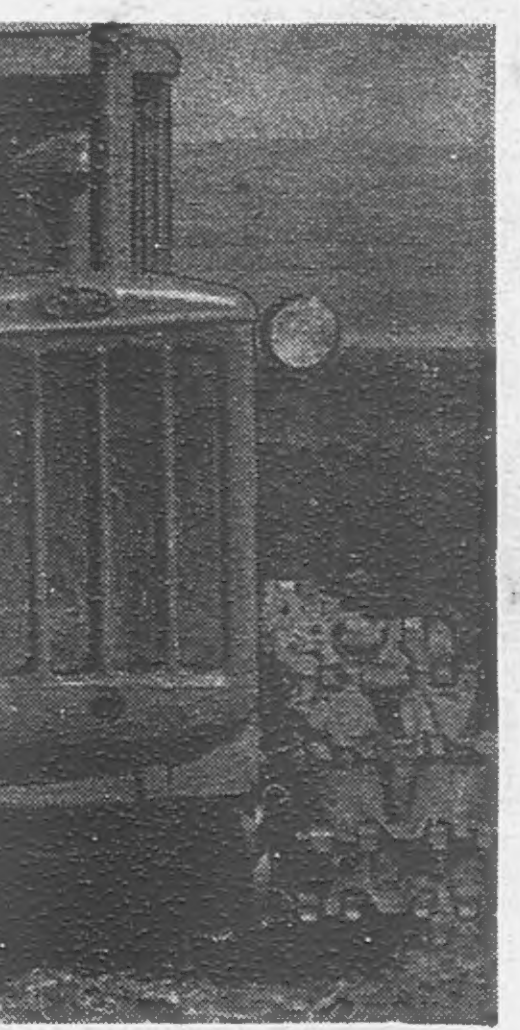
Бархш шу динна хьахьа волча
хана да а вена нахьаша венаш
хана герттара хьахьа волала внаш
болх бе. Дукхаш тлем хьахьа
хьахьа болх бе йоленина Грознен-
ский нефтемаслозавода яхьайтла-
ча установке длаобабенна хьахьа
нефтьной училище а хьахьа балха
венаша Шелубово хьахьама никш.

Кердача балха вахача моллагга
сана а сання Виктор а нийсшу
хьахьа хланаш, дукхашеши. Ца
кхеташ хланаш а дукха хиннаш.
Моллагга а ше глалат длаш, из
глалат мишша длаш, фу бахьан длаш
нийсденал хьаж гертташ, из Члоа-
гга толхаш хиннаш Виктор. Шинна
бокшонца довш дошар, ше ца кхе-
таш дар опыт йола новкосталша
длаохатташ а хьахьа шиннаш эшар
царгара хьахьама а хиннаш.

Иштта шийгара дика длаш хьахьа
гойташ, производств дика новатор
ший хурволга хьахьама Виктор
пу ше болх бе воленина хьахьа-
ча шерешхь а. Цудухьа оттавае
из смена кулгалде а.

Бакьда дукха хьахьама барайт-
таш шу динна Виктор Советский
Эскаре гулакхаша де вахаш. Шескархо-
зенич Шелубов Виктор вай мехка
фецара довш лоралеш хиннаш.
Виктор Арме вахаш шин шу длаш,
бакьда хьахьама вахаша цлаш из
кхьахьа хана, цлашхьа. Тлем, ала-
р, ций, тлем тла а тлем а совет-
ский наха йола глалат, беда — из
длаш глалат хьахьама хьахьа вай
хьахьа тлашар. Коммунистический
парте бокшонца вола во ше хиларга
хьахьа советский пачкахьалкенна хьа-
ла тлашгача шерашка йинза ший
молттиг хьа а длаш длаш артилле-
рист-зенитчик Виктор Шелубов.

Уж бетта 5-ча марта денз

Дладоладар цар кхашкара бал-
шаш. Масала, Яндерра отделене
механизатораша хьаж диннахьа
60 гектар латта ахад, хлалаша
205 гектара тларча зяба макха
а бахькхаш.

Кхьахьама дикагга кхьахьа

Масса хана хьалха

(очерк)

Виктор Хаджимурадов. Кизига ха-
лонаш нийссяланзар цуна цу ха-
на — чуйе цла дашар, лаха ешар
болх бе молттиг а. Бакьда болх сик-
ха нийсбалар: мехкадта чакхьама-
ча завод операторалла балха эцтар
из. Хлалаша длаш кхьахьама глалаш.
Шелубово кхьахьама хьахьа влэшгех-
кай партер — Виктор Шелубови, Виктор
Хаджимурадови. Дла-юха кхьахьамаш
длаш Хаджимурадов ший кхьахьама
глалаш хьахьама.

Хьахьама хьа хьама айнада
из, — алаш Шелубово. Хьахьама
соца.

Пхьарс хьа а лавца цларга дла чуйе
вигар цо ший церахо.

Укхаша кхьахьама хурбый хьа-
на, — алаш цо ший кхьахьама хьахьа
цларга шаш длачубалла. — Укх чуйе
ваха мукха вах хьахьама хьахьама
молттиг.

Иштта бахьар Виктор Хаджимура-
дови цун сесга Шелубово шаша
деннаша цларга, шаш ценош хьахьама
длаш.

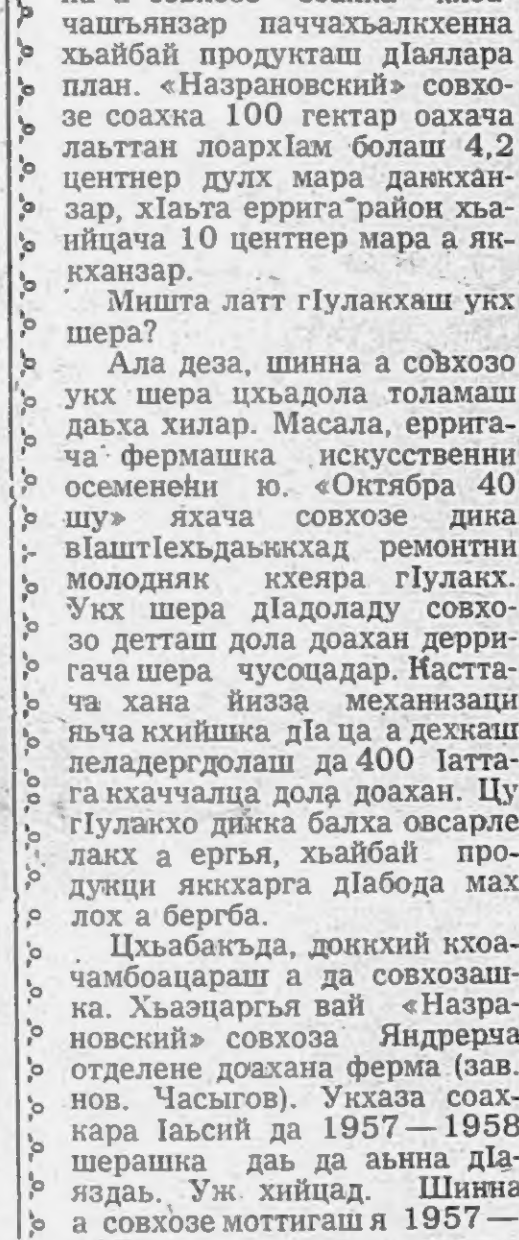
Смена членаша карагиданий
боагга хьахьама мах а беш енна
коммунистический кхьахьама бригада
ахьа ций сийленна лелаш а из кол-
лектив. Цла массенна хьахьама, при-
нципа бахьар ба Шелубово смена-
чаша технологах.

Виктор Васильевич Шелубови
депутаталла ший кандидат оттавае
нефтемаслозавода, ЦРМЗ, «Октябрь-
нефть» телемеханизированный про-
мысловый коллектив, хьахьама из предло-
жения Грозненской хьахьама коллекти-
ва хьахьама а лелаш.

Хьахьама депутат ций Виктор Ва-
сильевича сийленна лелашгилар те-
шам болш да.

С.Г. КОТИБЕВ.

Уж бетта 5-ча марта денз

Дладоладар цар кхашкара бал-
шаш. Масала, Яндерра отделене
механизатораша хьаж диннахьа
60 гектар латта ахад, хлалаша
205 гектара тларча зяба макха
а бахькхаш.

Кхьахьама дикагга кхьахьа

Виктор Хаджимурадов. Кизига ха-
лонаш нийссяланзар цуна цу ха-
на — чуйе цла дашар, лаха ешар
болх бе молттиг а. Бакьда болх сик-
ха нийсбалар: мехкадта чакхьама-
ча завод операторалла балха эцтар
из. Хлалаша длаш кхьахьама глалаш.
Шелубово кхьахьама хьахьа влэшгех-
кай партер — Виктор Шелубови, Виктор
Хаджимурадови. Дла-юха кхьахьамаш
длаш Хаджимурадов ший кхьахьама
глалаш хьахьама.

Хьахьама хьа хьама айнада
из, — алаш Шелубово. Хьахьама
соца.

Пхьарс хьа а лавца цларга дла чуйе
вигар цо ший церахо.

Укхаша кхьахьама хурбый хьа-
на, — алаш цо ший кхьахьама хьахьа
цларга шаш длачубалла. — Укх чуйе
ваха мукха вах хьахьама хьахьама
молттиг.

Иштта бахьар Виктор Хаджимура-
дови цун сесга Шелубово шаша
деннаша цларга, шаш ценош хьахьама
длаш.

Смена членаша карагиданий
боагга хьахьама мах а беш енна
коммунистический кхьахьама бригада
ахьа ций сийленна лелаш а из кол-
лектив. Цла массенна хьахьама, при-
нципа бахьар ба Шелубово смена-
чаша технологах.

Виктор Васильевич Шелубови
депутаталла ший кандидат оттавае
нефтемаслозавода, ЦРМЗ, «Октябрь-
нефть» телемеханизированный про-
мысловый коллектив, хьахьама из предло-
жения Грозненской хьахьама коллекти-
ва хьахьама а лелаш.

Хьахьама депутат ций Виктор Ва-
сильевича сийленна лелашгилар те-
шам болш да.

С.Г. КОТИБЕВ.

Уж бетта 5-ча марта денз

Дладоладар цар кхашкара бал-
шаш. Масала, Яндерра отделене
механизатораша хьаж диннахьа
60 гектар латта ахад, хлалаша
205 гектара тларча зяба макха
а бахькхаш.

Кхьахьама дикагга кхьахьа

Виктор Хаджимурадов. Кизига ха-
лонаш нийссяланзар цуна цу ха-
на — чуйе цла дашар, лаха ешар
болх бе молттиг а. Бакьда болх сик-
ха нийсбалар: мехкадта чакхьама-
ча завод операторалла балха эцтар
из. Хлалаша длаш кхьахьама глалаш.
Шелубово кхьахьама хьахьа влэшгех-
кай партер — Виктор Шелубови, Виктор
Хаджимурадови. Дла-юха кхьахьамаш
длаш Хаджимурадов ший кхьахьама
глалаш хьахьама.

Хьахьама хьа хьама айнада
из, — алаш Шелубово. Хьахьама
соца.

Пхьарс хьа а лавца цларга дла чуйе
вигар цо ший церахо.

Укхаша кхьахьама хурбый хьа-
на, — алаш цо ший кхьахьама хьахьа
цларга шаш длачубалла. — Укх чуйе
ваха мукха вах хьахьама хьахьама
молттиг.

Иштта бахьар Виктор Хаджимура-
дови цун сесга Шелубово шаша
деннаша цларга, шаш ценош хьахьама
длаш.

Смена членаша карагиданий
боагга хьахьама мах а беш енна
коммунистический кхьахьама бригада
ахьа ций сийленна лелаш а из кол-
лектив. Цла массенна хьахьама, при-
нципа бахьар ба Шелубово смена-
чаша технологах.

Виктор Васильевич Шелубови
депутаталла ший кандидат оттавае
нефтемаслозавода, ЦРМЗ, «Октябрь-
нефть» телемеханизированный про-
мысловый коллектив, хьахьама из предло-
жения Грозненской хьахьама коллекти-
ва хьахьама а лелаш.

Хьахьама депутат ций Виктор Ва-
сильевича сийленна лелашгилар те-
шам болш да.

С.Г. КОТИБЕВ.

Уж бетта 5-ча марта денз

Дладоладар цар кхашкара бал-
шаш. Масала, Яндерра отделене
механизатораша хьаж диннахьа
60 гектар латта ахад, хлалаша
205 гектара тларча зяба макха
а бахькхаш.

Кхьахьама дикагга кхьахьа

ЦЕНХАШТА ТООДЕ ХЬАЙБАЙ БОАХАМ ДЕГЛАБОЛАБЕЛГА

Найсарен районерча шин-
на а совхозе соакха хьахьа
хьахьама лелашар пачкахьалкенна
хьахьама продуктш длашар
план. «Назрановский» совхо-
зе соакха 100 гектар оаха
лаштан лорхлар болш 4,2
центнер дукх мара данкхаш,
хьахьама эррига район хьахьа
нишца 10 центнер мара а як-
хьанзар.

Мишша латт гулакхаш ухш
шера?

Ала длаш, шинна а совхозе
ухш шера цхьабола толалаш
даш хилар. Масала, эррига-
ча фермашша искусствени
осеменени ю. «Октябрь 40
шу» яхача совхозе дика
влэшгехкилла ремонтни
молондур кхьара гулакхаш.
Уж шера дладоладу совхо-
зе длаш дла доахан дерри-
гача шера цусоцдар. Наста-
ча хана йинза механизаци-
яча кхьахьама дла ца а длаш
леладергиллаш да 400 татта-
га кхьахьама дла доахан. Цу
гулакхаша дика балха овсарле
лаш а ергьа, хьахьама про-
дукци якхьама длабола мах
лох а берга.

Цхьахьама, докхкий хьахьа
чамбоцараш а да совхозаш-
ка. Хьахьама хьахьама «Наз-
рановский» совхоза Яндерра
отделене доахана ферма (сов-
хоз. Часыгов). Укхаша сов-
хоза йахьаш да 1957—1958
шерашка да айна дла-
шаш. Уж хьахьама. Шинна
а совхозе молттигаш а 1957—
1958 шерашка да дукха
доахан хьахьама.

Яндерра ферме йахьаш да
айна длашаш да 1959 ше-
ра да, ухш шера дахка хьахьа
йолаш дла 84 центнер. Бутле
даш хьахьама шинаш ший хьахьа-
ма бутле ца кхьахьама бахьан

длаш, дукха молттигаш
нийсшу уж йахьар дукхаш. Из
гулакхаша шаша тесса леладар-
шаш, ухш шера цу ца деш дла-
ш 90 йахьаш. Лертгга влэш-
гехкиллаш дукхаша докх-
кий доахан бутле кхьахьама
гулакхаша.

Шинна а совхозе дика
доахан дайнад. «Назранов-
ский» совхозе ухш шера 22
бекан деннал, шоашта юкье
8 зламга бекан а долаш.
Доахан дош хилар керттера
бахьан да ветеринарий зоо-
технический болх во влэш-
гехкиллаш хилар.

Уж йахьаш 9961 тонн глжа
доактары 16430 тонн силоси
кийде декхарийла хиннаша
2822 тонн глжа доактары
11835 тонн силоси мара
кийчьян совхозе.

Хланз Сийнача Кхьахьама
доахаша да «Назранов-
ский» совхоза 430 бекан.
Лертгга кхьахьама ца хилар
бахьан долаш ден-бус 400
грамм дукх тлакхаша дла-
шаш 200—250 грамм мара тла-
кхаша царна. Нийсшаш ца
хилараша ухшаша хьахьама
ийш йолаш да тух а кхьахьа-
ла минеральни доактараш а.

Доахан кхьахьама молттигаша-
ра нийсшаш. Тоадара гулакхаш
влалаша хьахьама дац районе.
Иаламате во лелашу «Наз-
рановский» совхозе хьахьама
кхьахьама гулакхаш. Уж шера
1-ча февралга 500 нана-
хьахьа хьахьама, 360 мара
йахьаш. Кизига лц совхозе хьа-
хьама йахьаш а лелаша а мол-
тигаш. Плалаша хьахьама
хьахьама тлакхаша метта 7,6 ма-
ра хьахьама. Плалаша ден-бус
400 грамм дукх тлакхаша
ецача 290—300 грамм мара

тлакхаша хьахьамашаша.
Ферме цу гулакхаша мел эшар
долаш да.

Хьахьама консервированный
хьахьамашаша кхьахьама хьахьа
ден-бус хьахьама хьахьама 450
— 500 грамм дукх тлакхаша
ийш а. Совхозе йолаш а цу
тайпара доактар нийцдара
эшаш йола аппарат. Бакьда,
болх беш-м лц из.

Во пайда эц шинна а сов-
хозе В-12 яхьаша витаминх.
Цо дика тоабу доактара чам,
хьахьама дукхаша дукх тла а
кхетийт.

Терналдеш дац хьахьама-то-
варни ферме хьахьама балаша-
та механизацион елга. Готта а
хьахьама чуйахьама молттигаш.
Дукхаша бола ферма болхлой
лертгга хьахьамашаша гула-
кхаша де ховш бац. Хьахьама
лелашар опыт хьахьама царна
хьахьама а саго. Цудухьа 16
процент мара кхьахьамашаш
совхозе шин бекта йола хьа-
хьама хьахьама план.

Районе пайда эцац хьахьа-
ма кхьахьама кхьахьама хьахьа
а длашаша йолча эрригача
торонех. Масала, коа тларча
оахьазарий ферме йолаш а
мел эша торонаш. Бакьда,
районе кизига уйла цу гула-
кхаша. Длахо магиташа мегар-
долаш дац хьахьама боахам
деглагобалабара гулакхаша тесса
леладарга.

